

Potrebna so dejanja, ne samo besede

Kot priprava na vsedrjavni evharistični kongres, ki bo septembra tega leta v Vidmu, so se v nedeljo, 16. t.m., sestali v Ogleju škofje vseh področij, ki so nekoč spadala pod slavni oglejski patriarhat, odkoder se je krščanstvo razširilo tudi med velik del Slovencev. V znani in starodavni oglejski baziliki so se tako najbrž prvič v moderni zgodovini zbrali škofje iz štirih držav, med katerimi je bil tudi dunajski nadškof, kardinal F. König. Imeli so skupno bogoslužje, o pomenu srečanja pa je spregovoril kardinal König. Pobuda je vsekakor zanimiva in vredna pozornosti, vendar bi bili daleč od avtentičnega krščanstva, če bi ob tej priložnosti zapirali oči pred dejanskostjo predvsem v eni izmed škofij, ki danes obsega dobršen del bivšega oglejskega patriarhata, to je v videmski nadškofiji, in sicer v tistem njenem predelu, kjer prebivajo beneški Slovenci. Srečanje tolikšnega števila cerkvenih dostojanstvenikov — prisoten je bil tudi slovenski metropolit, nadškof Jože Pogačnik — ki je imelo namen zlasti poudariti vesoljnost katoliške Cerkve in aktualnost krščanske misli v sedanjih vedno bolj spreminjajočih se družbenih razmerah, bo ostalo na ravni samo zunanje manifestacije, če ne bo pripomoglo k pravični ureditvi cerkvenih razmer v vseh župnijah Beneške Slovenije, kjer je Cerkev, kot je znano, za časa fašizma, bila dejansko orodje posvetne oblasti, kar zadeva ne samo uporabo slovenskega jezika pri bogoslužju in verskem pouku, temveč tudi splošne odnose med večinskim in manjšinskim narodom, saj se je videmska nadškofijska kurija tako hote ali nehoti popolnoma vključila v raznarodovalno politiko vladajočega režima.

éal se te globoko nekrščanske razmere ni so bistveno spremenile niti po drugi svetovni vojni, iz katere je fašizem izšel poražen tako kot ideologija kot praksa. Mirno lahko trdimo, da so predvsem v videmski kuriji v povojnih letih našli oporo in podporo tisti politični krogi, ki niso niti želeli, še manj pa hoteli, da bi se cerkvene in verske razmere v Beneški Sloveniji tako uredile, kot ustreza krščanskemu duhu in tudi pokoncilski praksi.

Pri vsem tem dogajanju je prav gotovo naravnost tragična usoda beneškoslovenskih duhovnikov, ki morajo delovati v stalnem notranjem konfliktu, razpeti med tem, kar jim velevata vest in prepričanje, in med uradno linijo svojih predstojnikov. Zaradi tega zaslužijo vse priznanje tisti duhovniki, ki v tolikih naravnost nemogočih razmerah vztrajajo pri svojem poslanstvu kot resnični ljudski glasniki.

Krivica, ki najbolj bije v obraz, je ta, da se v večini beneškoslovenskih duhovnij pri bogoslužju in verouku še danes ne uporablja jezik vernikov. Za tamkajšnje razmere je da-

Se bodo razmere na Koroškem izboljšale?

Ob nedavnem obisku predsednika jugoslovske vlade Djemala Bijedića na Dunaju so razpravljali o najrazličnejših vprašanjih, ki zadevajo obe sosedni državi, tako n.p.r. o večjem sodelovanju na področju industrije, trgovine, znanosti in kulture o vprašanju zdomcev - delavcev iz Jugoslavije, ki so na delu v Avstriji, vendar je slovensko javnost še posebej zanimalo, kako in v kakšni meri se bodo dotaknili odprtih in še nerešenih problemov slovenske manjšine na Koroškem in gradiščanskih Hrvatov. Znano je, da je ob koncu leta 1970, ko so v Celovcu z bučnim nacionalističnem obeležjem proslavljali 50-letnico koroškega plebiscita, povsem razumljivo prišlo do začasne »ohladitve« odnosov med Avstrijo in Jugoslavijo, ker pa imata obe strani mnoge skupne interese, tako stanje ni moglo trajati v nedogled.

Trdimo lahko, da je prav proslava v Celovcu predstavljala prelomni trenutek, ko je postalo vsem jasno, da nikakor ne moremo govoriti o »vzornem sosodstvu« in »prijateljstvu« ob istočasnem neupoštevanju niti najosnovnejših narodnostnih zahtev koroških Slovencev (isto in še bolj pa velja za gradiščanske Hrvatove). Povsem upravičene so bile kritike tistih posameznikov in organizacij v zamejstvu kot tudi v matični domovini, ki so stalno opozarjali, da je manjšinsko vprašanje odločno premalo prisotno v okviru dvostranskih stikov med Avstrijo in Jugoslavijo in da nikakor ne sme biti ovira odnosom na drugih področjih, zlasti na gospodarskem. Slovenskemu javnemu mnenju, posebno pa še mladini, gre zasluga, da se je začela avstrijska stran v zadnjem času nekoliko zavedati, da po tej poti ne more in ne sme iti več dalje.

lje značilno, da morajo mnogi duhovniki beneškoslovenskega izvora službovati v furlanskih župnijah, ker tako določajo njihovi nadrejeni. Po slovenskih župnijah pa pastirujejo povečini duhovniki, ki ne obvladajo jezika vernikov, kar je med drugim tudi v kričečem nasprotju z jasnimi določili kanonskega prava (ki ni od danes!).

Tudi vsedrjavni evharistični kongres v Vidmu bo ostal le zunanja manifestacija, če ne bo kaka njegovih pripravljanih in študijskih komisij spregovorila jasne in nedvoumne besede o problemu, ki ne zanima in ne more zanimati le Slovencev, ampak se morajo z njim spopasti vsi kristjani, ne glede na njihovo jezikovno pripadnost. Če je duh nekdanje oglejske Cerkve res še aktualen in živ, mora priti do izraza zlasti pri zavemanju stališč in pri konkretnem reševanju problemov, s katerimi se vsak dan srečuje. V nasprotnem primeru bomo ostali na ravni lepega, a praznega besedičenja, ki ničemu in nikomur ne koristi.

V tem okviru se nam zdi pomemben obisk predsednika jugoslovske vlade na Dunaju, ki je bil gotovo važen dogodek, vendar bi bilo naivno in preuranjeno predajati se pretiranemu optimizmu. Zavedati se je treba, da so odprta vprašanja koroških Slovencev s svojimi globokimi zgodovinskimi in družbenimi koreninami zelo resna in potrebno bo še mnogo dobre volje odločujočih političnih dejavnikov v tej državi, seveda vedno v soglasju s predstavniki prizadete manjšine, da se jih tudi privede do stvarne in zadovoljive rešitve. 205 dvojezičnih napisov, ki jih avstrijska vlada namerava še letos postaviti, kaže na določen premik v dosedANJI praksi, povsem upravičeno pa so pripomnili predstavniki slovenske manjšine ob srečanju z Bijedićem, da k temu še ne morejo dati soglasja in da predstavlja ta predlog po njihovem le prvi korak k uresničevanju jasnih določb tolikokrat omenjenega 7. člana državne pogodbe.

Iz skupnega uradnega sporočila ob zaključku obiska je razvidno, da predvidevata v bodočnosti Jugoslavija in Avstrija večje sodelovanje na industrijskem in trgovinskem področju. Slovensko gospodarstvo bi moralo začeti misliti na take pobude, ki bi prispevale k večji trgovinski in blagovni izmenjavi ter povečanemu turističnemu prometu s sosednjim obmejnim območjem, to pa bi omogočilo gospodarsko krepitev tudi slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem.

Skupno sporočilo nadalje pravi, da nameravajo začeti s pogajanjmi o obojestranskem priznanju univerzitetnih diplom; v primeru, da bi dosegli soglasje, bi to zelo olajšalo študij tistim koroškim Slovincem, ki bi želeli študirati na ljubljanski ali bodoči mariborski univerzi. Za slovenski narod in za slovensko kulturo sploh pa bi bila zelo važna izpolnitev sporazuma o vrnitvi dela arhivskega gradiva ki bi moralo že po prvi svetovni vojni pripasti Jugoslaviji in se še danes nahaja na avstrijskem ozemlju.

Predsednik jugoslovske vlade Djemal Bijedić in njegov avstrijski kolega Bruno Kreisky sta v zdravicah in na pogovorih večkrat poudarila pomembno povezovalno vlogo, ki jo lahko opravljajo manjšine pri medsebojnem spoznavanju in pretakanju kulturnih dobrin med dvema sosednima narodoma. Takoj pa je treba dodati, da je to možno le tedaj, ko je manjšina dejansko enakopravna in predstavlja navzven subjekt, ne pa predmet kakršnegakoli manipuliranja z njenimi življenjsko važnimi nerešenimi vprašanji.

—o—

Svet z velikim zanimanjem sledi novi ameriški odpravi na Luno »Apollo 16«. Izkrcaje dveh astronautov na Mesecu je v načrtu za drevi (četrtek).

RADIO TRST A

♦ NEDELJA, 23. aprila, ob: 8.00 Koledar. 8.05 Slovenski motivi. 8.30 Kmetijska oddaja. 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu. 9.45 Orgelske skladbe. 10.15 Poslušali boste. 11.15 Sara Fornazarič: »Čarobna noč«. Pravljičica. RO vodi Lojzka Lombarjeva. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 12.30 Staro in novo v zabavni glasbi predstavlja Naša gospa. 13.00 Kdo, kdaj, zakaj... 13.30-15.45 Glasba po željah. 15.40 Henrik Ibsen: »Ko se mrtveci zbudimo«. Igra v treh dejanjih. Režira Jože Peterlin. 17.30 Šport in glasba. 18.30 Popoldanski koncert. 19.15 Semeni plošč. 20.00 Šport. 20.30 Sedem dni v svetu. 20.45 Pratika, prazniki in obletnice, slovenske viže in popevke. 22.00 Nedelja v športu. 22.10 Sodobna glasba. 22.20 Zabavna glasba.

♦ PONEDELJEK, 24. aprila, ob: 7.00 Koledar. 7.5 Jutranja glasba. 11.40 Radio za šole (za srednje šole) »Od Sargaškega morja do naših rek«. 12.00 Opoldne z vami, zanimivosti in glasba za poslušavke. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce, srečanja, razgovori in glasba. Pripravlja Danilo Lovrečič. 18.15 Umetnost, književnost in prireditve. 18.30 Radio za šole (za srednje šole — ponovitev). 18.50 Slavni solisti. Kitarist Andrés Segovia. 19.15 Odvetnik za vsakogar. 19.25 Jazz. 20.00 Sportna tribuna. 20.30 Slovenski razgledi: Kulturni odmevi — Trio Lorenz: Ludwig van Beethoven: Trio št. 5 v D duru, op. 70; Primož Ramovš: Kontrasti - Slovenski narečni dokumenti - Slovenski ansambli in zbori. 22.15 Zabavna glasba.

♦ TOREK, 25. aprila, ob: 8.00 Koledar. 8.05-10.00 Praznična matineja. 10.00 Boris Pahor: »Lonček iz lepenke«. 10.15 Pesmi odporiškega gibanja. 10.35 Ludwig van Beethoven: Simfonija št. 7 v a duru, op. 92. 11.10 Motiv iz »Alleluja, brava gente«. 11.35 Pratika, slovenske viže in popevke. 12.50 Nepozabne melodije. 13.30-15.45 Glasba po željah. 15.45 Igor Torkar: »Njen greh«. Režira Jože Peterlin. 16.45 Iz violiskega opusa Henryka Wieniawskiego. 17.00 Za mlade poslušavce, srečanja, razgovori in glasba. 18.30 Komorni koncert. Baritonist Pierre Bernac. 18.50 Glasbena beležnica. 19.10 »Joža Lovrenčič«, prip. Vinko Beličič. 19.20 Za najmlajše: pravljice, pesmi in glasba. 20.00 Šport. 20.30 Peter Iljič Čajkovski: Pikova dama, opera. V odmoru (21.25) Pogled za kulise, pripravil Dušan Pertot.

♦ SREDA, 26. aprila, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.40 Radio za šole (za I. stopnjo osnovnih šol) »S kolesom v dve«. 12.00 Opoldne z vami, zanimivosti in glasba za poslušavke. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce, srečanja, razgovori in glasba. 18.15 Umetnost. 18.30 Radio za šole (za I. stopnjo osnovnih šol — ponovitev). 18.50 Slovaški komorni orkester. Solista Bohdan Warchall in William Dobrucky. 19.15 Higiena in zdravje. 19.25 Zbori in folklor. 20.00 Šport. 20.30 Simfonični koncert. V odmoru (21.05) Za vašo knjižno polico. 21.55 Majhni vokalni ansambli. 22.05 Zabavna glasba.

♦ ČETRTEK, 27. aprila, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.30 Slovenski razgledi: Kulturni odmevi - Trio Lorenz: Ludwig van Beethoven: Trio št. 5 v d-duru, op. 70; Primož Ramovš: Kontrasti - Slovenski narečni dokumenti - Slovenski ansambli in zbori. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce, srečanja, razgovori in glasba. 18.15 Umetnost. 18.30 Gor in dol po sred' vasi, pripravila Živa Gruden. 18.45 Južnoameriški ritmi. 19.10 Franco Catalano: Zgodovina italijanskih političnih strank. 19.25 Pisani balončki. 20.00 Šport. 20.30 Luigi Santucci: »Puranov krik«. Radijska drama. Režira Kopitarjeva. 21.25 15 minut z Joem Venutijem. 21.40 Skladbe davnih dob. 22.05 Zabavna glasba.

♦ PETEK, 28. aprila, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.40 Radio za šole (za II. stopnjo osnovnih šol): »V pristanišču«. 12.00 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce, srečanja, razgovori in glasba. 18.15 Umetnost. 18.30 Radio za šole (za II. stopnjo osnovnih šol - ponovitev). 18.50 Sodobni italijanski skladatelji. 19.10 Pripovedniki naše dežele: Otmar Muzzolini: »Prva sezona«. 19.25 Zbori in folklor. 20.00 Šport. 20.30 Gospodarstvo in delo. 20.50 Koncert operne glasbe. 21.45 Plesi z vsega sveta. 22.05 Zabavna glasba.

♦ SOBOTA, 29. aprila, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 13.30-15.45 Glasba po željah. 15.45 Avtoradio - oddaja za avtomobiliste. 17.00 Za mlade poslušavce, srečanja, razgovori in glasba. Pripravlja Danilo Lovrečič. 18.15 Umetnost. 18.30 Fagotist Umberto Di Cesare, pianist Daniele Zanettovich. Daniele Zanettovich: Druga sonata. 18.45 Orkester proti orkestru. 19.10 Družinski obzornik, pripravila Ivan Theuerschuh. 19.30 Revija zborovskega petja. 20.00 Šport. 20.50 »Klik - klak«. Radijska revija. 21.10 Sestanek z Burtom Bacharachom. 21.30 Vabilo na ples. 22.30 Zabavna glasba.

Grozi Italiji nov totalitarizem?

Mnogim ljudem se zdijo svarila pred nevarnostjo totalitarne prodora z leve ali desne samo govorniške cvetke, s katerimi krasijo politiki demokratskih strank svoje volivne govore, ali strahla za nekakšnim imaginarnim bav-bavom, da bi prestrašili ljudi in si zagotovili njihove glasove. Toda nevarnost novega totalitarizma v Italiji ni imaginarna, ni samo plod domišljije ali govorniške tehnike, ampak dejanska.

V Italiji je danes zelo veliko ljudi, ki težijo po totalitarni obliki vladavine, bodisi desni ali levi. Kar zadeva težnjo po desnem totalitarizmu, po novofašistični vladavini ali vojaški diktaturi, oprti na novofašizem, se kaže seveda pri nekdanjih fašistih, ki ne morejo pozabiti »lepih časov« ko so lahko vladali po mili volji in strahovali nasprotnike z gorjačami in ricinusovim oljem ter seveda s procesi pred posebnimi sodišči. Toda po novem fašizmu stremi tudi del italijanske mladine, ki ni dobila prave politične izobrazbe ali jo mikajo romantični miti o »močnem« voditelju in »močnem« režimu, ki bo znal »reševati« probleme na mah, ne pa se otepavati z njimi v parlamentu. Ta mladina ne ve, da pomeni prepovedovati demokratsko diskusijo o problemih te samo zaostrovati in odlagati, ne pa reševati. In nekdanjim nostalgicnim fašistom ter mladini, ki jo mikajo močni režimi in nove politične ter vojaške pustolovščine, se pridružujejo vsi tisti, ki upajo, da bo končno novofašizem, če pride na vlado, napravil red v državi, preprečil nemire, stavke, atentate, škan-dale, pornografijo, da bo moraliziral javno življenje itd., kakor da je pornografija, ki je na prodaj v kioskih, hujši moralni problem kakor tisoči nedolžnih ljudi v ječah, nesvoboden tisk, teror in mučenja.

Za zmago levega totalitarizma se bore tiste manjše skupine, ki se imenujejo »zunaniparlamentarna leva opozicija« in segajo od raznih maoistično in gevaristično navdahnjenih skupin do anarhistov. Značilno zanje je, da rade uporabljajo besedo »lotta« (boj), bodisi v svojem nazivu, bodisi v svojem besednjaku. Vso to skrajno levico družijo odpor proti demokratski ureditvi in demokratskim metodam. Nimajo upanja, da bi mogli kdaj po demokratski poti priti na oblast (razen morda KPD), zato se zavzemajo za »boj« in za nasilni prevrat. Na oblast upajo priti z metodo »mestne gverile«, z »obrabljanjem« demokratskega sistema z neprestanimi nasilnimi demonstracijami in stavkami političnega značaja, s čimer hočejo izriniti politične stranke kot nosilce kolitičnega življenja in dogajanja, z obrekovanjem demokratskega sistema, da izkoreninijo iz ljudi zaupanje vanj, in s širjenjem mitov o revoluciji in o utopiji, o srečni družbi, brez sporov in razredov, o nekakem socia-

NESREČEN V LJUBEZNI, SREČEN V... POLITIKI?

Ni dolgo tega, kar je ministrskega predsednika Malte Doma Mintoffa zapustila žena in jo pobrisala v London, kjer je vložila tožbo za ločitev zakona. Za alimente zahteva pol milijona funtov šterlingov (približno 750 milijonov lir). Baje je bil mož preveč robat z njo.

Toda Mintoff se lahko tolaži s tem, da ima srečo v politiki, če je že nima v ljubezni. V politiki mu gre zadnji čas vse kot po olju. Od Anglije in drugih držav Severnoatlantske zveze je izsilil skoraj celotno vsoto — 14 milijonov funtov — ki jo je zahteval za oporišče na Malti (s tem se je posredno maščeval Angliji tudi za svojo pobeglo angleško ženo), in pretekle dni so ga med obiskom na Kitajskem častili kitajski državniki kakor da bi bil predsednik vlade kake velesile. Morda ne znajo dobro zemljepisa Evrope...

lističnem ali komunističnem raj, ki naj bi menda kar avtomatično nastopil, ko bi bila uničena demokracija, kjer so »večni prepiri«. Polni so strahotnih obtožb na račun demokratske vladavine, a iz njih dejansko ni dobiti besede o tem, kako naj bi funkcioniralo gospodarstvo v primeru levega totalitarizma, kot si ga želijo. Po kitajskem, sovjetskem, kubanskem ali kakem drugem vzgledu, ali pa bi začeli z novimi eksperimenti?

O tem, v čem je prednost današnjega sovjetskega ali kitajskega gospodarstva pred italijanskim, ali o razlikah v življenjski ravni sovjetskih in kitajskih delavcev na eni ter italijanskih na drugi strani, nočejo diskutirati. Statistike jih ne zanimajo. Zanje so važni samo miti, privid revolucije, popolne oblasti, zmagoslavja, vihrajocih rdečih zastav, govorov pred množicami, množičnih manifestacij itd. Te sanje so zlasti mikavne za mladino, ki se ji zdi demokracija s svojim počasnim postopkom parlamentarnega reševanja problemov in sprejemanja reform neučinkovita in nezanimiva. Reforme naj bi bile po njenem mnenju uresničene takoj, v enem dnevu. Ne zaveda se, da bi ostale na papirju, kajti predpogoj za njihov učinek je predvsem možnost njihovega uresničenja.

Če bi prevladale te iracionalne težnje pri italijanskih volivcih, bi se znalo zgoditi, da bi se Italija znašla v objemu desnega ali levega totalitarizma, ki v resnici kljub dozdevnemu nasprotstvu delata eden za drugega in potrebujeta drug drugega za svojo absurdno dialektiko, ki ne trpi treznega razmišljanja in logike.

SEMINAR O ZAMEJSKIH PROBLEMIH

Klub zamejskih študentov v Ljubljani bo v sodelovanju z Mednarodno komisijo pri predsedstvu Zveze mladine Slovenije priredil seminar o problemih in trenutnem stanju slovenske manjšine v Italiji in na Koroškem. Srečanje bo trajalo dva dni in se bo začelo v soboto, 22. aprila, v Mladinskem domu v Bohinju.

Program seminarja obsega med drugim predavanje Draga Druškoviča, direktorja inštituta za narodnostna vprašanja v Ljubljani, z naslovom »Teorija o narodnostih in narodni manjšinah«. V soboto zvečer bodo pripravljali o organizaciji in analizi šolstva v slovenskih etničnih skupinah. Del seminarja bodo posvetili diskusiji o vprašanju, kako organizirati bodoče seminarje, delovna srečanja, in kako še poglobiti stalne stike med zamejsko mladino in mladino v Sloveniji.

Srečanje v Bohinju se bo zaključilo z razgovorom s prof. dr. Klemenčičem, ki bo podal nekaj stvarnih zaključkov v zvezi z analizo zamejskega šolstva.

Konec prejšnjega tedna so v vili »Podrožnik« v Ljubljani podpisali pogodbo za posojilo Mednarodne banke, s katerim bodo med drugim pomagali financirati gradnjo avtomobilske ceste Hoče-Levec in Postojna - Razdrto ter velikega turističnega naselja Bernardin pri Portorožu.

Koroški Slovenci so se v nedeljo, 16. t.m., v celovškem Domu glasbe spomnili 30-letnice izseljevanja svojih rojakov. Govorila sta dr. Franci Zwitter in dr. Reginald Vospernik in sta oba odločno zahtevala dosledno spoštovanje avstrijske ustave, zlasti določil, ki se nanašajo na zaščito jezikovnih manjšin.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. ♦ Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 ♦ Odgovorni urednik: Drago Legiša ♦ Tiska tiskarna Graphart, Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 77-21-51

Zakaj se slovenski kmečki punti niso posrečili?

V tej zvezi je zanimivo ime Matija Gubec. Verjetno se v njem odraža legenda o kralju Matjažu. Nedavno so odkrili madžarski in hrvaški zgodovinarji, da Gubcu sploh ni bilo ime Matija, ampak je nosil čisto drugo krstno ime, menda Ambrož. Ime Matija pa ni drugo kot Mattias, torej Matjaž, kar spominja na kralja Matjaža. Ime Mattias Gubec so zapisale roke pisarjev, ne pa kmetov; toda pisarjem je nedvomno prišlo na uho, da pravijo kmetje Gubcu Matjaž in so verjeli, da mu je res tako ime. Zaslisevavci pa najbrž tudi niso bili preveč natančni glede tega, saj se jim je mudilo, da ga »kaznujejo« in posade na razbeljen »prestol« ali kar so že storili z njim. Iz tega lahko sklepamo, da se je v času upora razširila med kmeti legenda o kralju Matjažu, ki da jih bo prišel odrešiti.

Ce so to res verjeli ali ne, bo težko ugotoviti, toda noben veliki upor v zgodovini ni bil brez svojega mita, ker samo vera v mit je lahko dvignila človeške mase v blazno drzne podvige in spopade, da se jim mora trezni zgodovinar čuditi, pa naj je bil to v starem veku privid države, v kateri bodo sužnji prevzeli oblast, kot pri Spartaku, mit popolne svobode, enakosti in bratstva, kot v francoski revoluciji, ali mit kmečke svobode in države kot pri kmečkih uporih. Žal nimamo o tem direktnega pričevanja od takratnih kmetov samih ali pa stvar vsaj še ni raziskana, kajti nekje, morda v avstrijskih arhivih, so gotovo še shranjeni kaki zapiski o zaslisevanjih ujetih in obsojenih kmečkih upornikov.

Tudi priimek Gubec je nenavaden. Podobna starinska imena najdemo še v Rusiji in Skandinaviji. Tudi na Štajerskem res obstaja priimek Gubec. Beseda gube ali pravilneje gubbe je pomenila v staronordijskem jeziku »mogočen ali starejši mož«, kar se prilega tako legendarnemu kralju Matjažu kot napol legendarnemu kmečkemu voditelju. Če je bila ta beseda živa v takratni slovenščini kot samostalni ali samo še kot priimek ali naziv, bi morala raziskati jezikoslovna veda. Morda bi odkrila, da je beseda na tistem koncu Slovenije še danes živa v pomenu, ki spominja na vlogo Matija Gubca kot »mogočnega moža«, kmečkega voditelja. Toda kot rečeno, so celo zgodovinarji posvečali doslej slovenskim kmečkim uporom malo pozornosti, kaj šele jezikoslovci, saj ni bila niti prej omenjena nemška pesem o kmečkih upornikih l. 1515 še nikdar v celoti objavljena v nobeni dostopni publikaciji.

Da se je v ljudstvu verjetno še ohranila tradicija, iz roda v rod podedovan spomin na davno koseško svobodo, potrjujejo obredi, s katerimi so vodje zaprisegali upornike. Vsak je moral stopiti med dve sulici in eno počez nad glavo, kar je bil starodaven bojni običaj, iz starega ali zgodnjega srednjega veka. Simbolni pomen iz zgodnjega srednjega veka sta izražala tudi zimzelen in petelinje però, kot znaka upora ali vojnega pohoda. Njun pomen bi se morda dal razložiti z besedno analizo, a seveda ne na tako lahkon površen način, kot se to pogosto dela. Ena takih analiz bi najbrž ugotovila, da tiči v besedi zimzelen pojem »ravnati se po tistem, kar bo povedal sel« oziroma »storiti, kar bo povedal sel«. Zimzelen in petelinje pero pa so, kot znano, voditelji kmečkega punta pošiljali soseskam, katere so hoteli pridobiti za upor. To dokazuje, da je bil simbolni pomen zim-

zelena in petelinjega pesesa kmetom takrat še znan, medtem ko nam danes ni več. Mogoče se je ohranila tista tradicija med njimi še iz časov karantanske države in iz Samove države, iz časa vojn proti Obrom, če ne celo še iz pradomovine.

Govoriti, da so šli v boj proti grofom in se dali pobijati, mučiti, obešati in natikati na kole, kot pravi tista pesem, zgolj za neko zmanjšanje desetine in tlake, bi pomenilo isto, kot če bi danes tvegali to davkoplačevalci za zmanjšanje davkov. Vsa ta velika pomota izvira delno tudi iz tega, ker tuji zgodovinarji niso znali slovenščine, saj celo Leopold Schmidt v omenjeni svoji knjigi še vedno razlaga, da pomeni izraz »leukhup« v bojnem klicu slovenskih kmetov »likof« (ki se daje ali pravilneje zapije pri sklenjeni kupčiji), to pa je bila po njegovem kaka dajatev in likof da izvira iz nemškega Leihkauf — kupčija na up! V resnici pa je neznan avtor pesmi fonetično tako točno zapisal slovenske besede, da bi jih še danes kak jezikoslovec ne mogel točneje, in povrh se niso od tistega časa prav nič spremenile. Enako jih namreč štajerski kmetje izgovarjajo tudi danes. Pomisliti je treba, da so bile natisnjene 35 let pred prvo slovensko knjigo!

Končno se nam zastavlja vprašanje, zakaj so bili slovenski kmečki puntarji poraženi. Gotovo ne zato, ker so bili veliki punti slabo organizirani. Celó za današnje pojme je bila organizacija odlična, naravnost občudovanja vredna. Tudi bojevitosti in celo fanatizma kmetom ni manjkalo. Nekateri zgodovinarji menijo, da zato, ker so se borili proti plemiškim četam slabo oboroženi in v odprtem

(nadaljevanje na 5. strani)

je blo veliko navdušenje jn de so forte ploskali jn protestirali...

— Ja, ja. Nam Slovincem se zmiran taku godi, de moremo kar naprej protestirat. Zdej na anem konci, zdej na drugem. Ma tam na Koroškem so se ta bot spominjali tistih časov, ke so jeh nacisti gnali proč od doma, zatu ke so teli, de be blo vse nemško jn vse kulturno. Jn so prestauniki forte lepu govorili jn protestirali jn omenli tudi must...

— Jakec, samo od mosta ne stoj mi govort. Ke sm vre štuf poslušat od tega mosta. Vsi nas taku lepu hvalejo, de smo must, de je tu forte lepu od nas. Ma čeglih so vsi taku kontenti, ke smo must, delajo vse mogoče, de be nas ne blo več. Če reč, de be tega mosta, ke smo mi, ne blo več. Kej ne zastuopeš, de nas jemajo s tem mostam za norca?

— Ja, Mihec, morbet je res. Ma vselih moreš zastopet, de zdej se vse obrača na bulše. Vidi ke na tistem zborovanji na Koroškem je biu zraven tudi an prestaunik od avstriške vlade jn je tudi uan govoru. Se zna, de po nemško.

— Kaku pej! Kej misleš, de bo an prestaunik avstriške vlade govoru po slovensko? Ki si z glavo?

KAJ BO PO VOLITVAH?

Volivni boj postaja v Italiji vedno bolj vroč. Shodi na cestah pritegnejo sicer le malo ljudi, zato pa je tem večje zanimanje za »Volilno tribuno« na televiziji, v kateri polemizirajo med seboj predstavniki raznih strank, in za polemike v dnevnem tisku. Te postajajo vse bolj razvnete. Vrtijo se v glavnem okrog vprašanja, kakšno vlado naj dobi Italija po volitvah. Leвица obtožuje krščansko demokracijo, da drsi nazaj v sredinstvo in celo na desnico, ker jemlje v poštev tudi sodelovanje liberalcev v vladi, če bi ne moglo priti do obnovitve sodelovanja s socialisti. Kršč. demokracija in druge sredinsko leve stranke pa dolžijo socialiste, da se ne morejo odtrgati od komunistov in jih hočejo »vthotapiti« v vlado. Krščansko demokratski predstavniki so že večkrat izjavili, da sodelovanje komunistov v vladi na pride v poštev.

NESREČNI »MARJANE, MARJANE«

Na Hrvaškem so se začeli zadnji čas procesi proti številnim ljudem, po večini študentom in mladim delavcem, ki so obtoženi šovinizma, nacionalizma, separatizma in kar je še drugih takih hudih -izmov. Po večini jim očitajo, da so peli »šovinistične«, »nacionalistične« in sploh hujskaške in izzivalne pesmi, ki bi lahko zanetile narodnostno mržnjo in povzročile zamere. Skoraj vedno je med pesmimi, katere jim očita obtožnica, tudi znana »Marjane, Marjane«.

Kaže, da sodniki na Hrvaškem malo pretiravajo in da so nekateri ljudje preveč občutljivi. Kot je dejal eden izmed »novih ljudi« v hrvaškem vodstvu, se pretirava zdaj v drugo smer, kajti če že hočemo, je lahko sploh vsaka pesem izzivalna, tudi narodna himna. Vse je odvisno od tega, kako jo kdo dojame. Nekdo pa je predlagal (v »Vjesniku«), naj bi izdale oblasti seznam prepovedanih pesmi, da bi se ljudje vedeli ravnati.

— Si slišou, Mihec, od ane velike proslave, ke so jo jemeli na Koroškem?

— Sm slišou, ja. De je blo strašanskeh ledi jn de so govorili vseh sort prestauniki jn de

— Ben, je govoru po nemško jn je povedau, kolko je ze avtriska vlada nardila za Slovence jn kolko še bo. Ma de ni moč naredet vse naenkrat jn de je treba jet počasi jn de je treba jemet potrpljenje...

— Je reku tudi, de je treba jet počasi, zatu ke ni gvišno, kej bojo rekli drugi, tisti hajmatdinsti, ke be nas radi utopili rajše danes ku jutre.

— Videš, Jakec: stiti prestaunik vlade pravi Slovincem, de morejo jemet potrpljenje. Jest be rad znou, kolko botov je pej glih tisti prestaunik vlade reku tistem hajmatdinstam, de morajo jemet potrpljenje. Njem takšnih pridig gvišno ne dela. Si zastopu zdej?

— Je reku tudi, de vlada jema narbulšo voljo, ma de se mora ozirat na vse strani, de bojo vsi kontenti, ne samo Slovinci.

— Kepej, vsi kontenti. Tudi hajmatdinst. Je glih taku ku tle. Tudi Colombo je reku tisti naši delegaciji, ke je šla u Rim, de uani be strašno radi dali tudi Beneškim Slovincem vse kar čejo, ma de morejo gledat, de ne bojo kej njurli tisti, ke be radi Beneške Slovence uničili.

— Dragi moj Mihec, tu je pej demokracija. Je treba naredet taku, de bojo vse zadovolni, ne samo Slovinci.

— Ja, ja, jn če ni moč zadovolit vseh, nej bojo Slovinci tisti, ke morejo potrpet jn čakati, de se bo zrihtalo taku, de be vouk set jn ovca cela. Jn taku tudi tle pr nas, kadar misle vlada kej naredet, zmiram gleda če pruti mišinam, za videt, kašne obraze delajo. Jn vselih čejo velat, de so forte demokratični jn antifasisti, jn vse sorte. Kej ni taku?

— Ja, prou taku je.

Imena okoliških vasi

Tržaški dnevnik v italijanskem jeziku si je, kakor vidimo, zagotovil sodelovanje novega etimologa in zgodovinarja. V svojem prvem članku v sredo preteklega tedna nam pove, da je v začetku tega stoletja pripadalo tržaški občini enajst vasi, ki so vsa imela lepa italijanska imena. Te vasi so: Basovizza, Lipizza, Gropada, Padriciano, Trebiciano, Opicina, Contovello, Prosecco, Santa Croce, Banne in Miramar. Naj nevednežem pojasnimo, da so to Bazovica, Lipica, Gropada, Padriče, Trebče, Opčine, Kontovel, Prosek, Križ, Bani in Miramar. Ne spušta pa se v razlago teh krajevnih imen, temveč enostavno izjavlja: »Tako je in basta«. Za vsako vas posebej pove, koliko je bilo gostiln, koliko trgovin in ali je bila babica pri roki. Opčinam priznava, da so bile največja vas in da so k njej pripadali tudi Pischianzi. (Napisal je prav »Pischianzi«). Tem Pischianzem pravijo neuki Slovenci in še mnogi Tržačani italijanske narodnosti še danes le Piščanci. Najbrž zaradi tega, ker se priimek večine tamkajšnjih prebivalcev še danes glasi Piščanc (ali Pischianz). A v to se nočem spuščati, ker nisem kompetenten.

V Križu je Piccolov zgodovinar za leto 1902 zasledil tudi nekaj društev, ki so bila pretežno slovenska. V drugih vaseh ni pisec našel nobene slovenske organizacije. Sporoča nam sicer, da so obstajala kulturna društva tudi na Opčinah, ne

PRIZNANJE SLOVENSKI ŠOLI

V teh dneh so v slovenskem vrtcu pri Sv. Ivanu dobili nagrade, ki jih je poslalo razsodišče 14. Mednarodnega risarskega festivala v Forte dei Marmi za lanskoletni natečaj. Drugo nagrado je dobila IVANA MLJAČ, 4. pa SARA ČOK. Ni to prvi primer, da je bila slovenska šola nagrajena. Tudi prejšnja leta so slovenski učenci dobili nagrade, kljub hudi mednarodni in državni konkurenci. Ta uspeh je v nemajhni meri zasluga prizadevnega učiteljskega osebja, in sicer učiteljic VALERIJE MAGAJNA, ki je zbrala in odposlala risbe, ter FELICITE VODOPIVEC.

PRISRČNA VOŠČILA

Med velikonočnimi prazniki sta se poročila v Štivanu prof. Marjan Černic iz Gorice in gospodična Nadja Slokar iz Trsta. Mnogo sreče na skupni življenjski poti.

NAŠE GLOBOKO SOŽALJE

V Bocnu je umrla v častitljivi starosti 90 let gospa Leni Senčar, vdova po g. Milanu Senčarju na Opčinah. Sinu dr. Bogotu Senčarju in vsej ostali družini izražajo prijatelji globoko sožalje. Sožalju se pridružujeta uredništvo in uprava Novega lista, katerega zvesta naročnica je bila ranjka gospa Leni mnogo let.

DOM JAKOBA UKMARJA v Ščedni priredi v nedeljo, 23. aprila 1972

SPOMINSKO PROSLAVO ob desetletnici Doma

Na sporedu: nastop otrok iz Ščedne, Kolonkova, Sv. Ane; mladinskega, dekliškega in mešanega pevskega zbor; odkritje plošče v spomin gospe Drage Rosenberg; branje govorov msgr. Ukmarja v zvezi z Domom, govor predsednika Doma.

Začetek ob 17. uri. Vabljeni vsi!

V svetoivanskem Marijinem domu v Trstu uprizarjajo skavtine v nedeljo, 23. aprila, Ribičičeve

PISANE LUTKE

Pričetek ob 17. uri. Vljudno vabljeni!

pove pa, v katerem jeziku so poslovala. Opčine so imele tudi prvo kavarno na Krasu z lepim imenom »All'alleanza«, katere lastnik je nosil še lepše ime Ottone de Holstein. Na Opčinah in na Proseku so bile tudi šole, medtem ko so bile v Bazovici samo tri učiteljice in en katehet, v Trebčah pa nedoločeno število učiteljev z enim katehetom. Že iz naslova pa zveemo, da je bil Miramar najbolj gosposko naselje. (Ni vrag, če so v gradu prebivali člani Habsburške monarhije!)

Pri branju omenjenega članka pa sem zasledil nekaj pomanjkljivosti, ki tako resnemu spisu res ne delajo časti. Nikjer ni na primer omenjeno, ali je bila v teh vaseh kakšna cerkev ali župnik. Če namreč našteva žganjarije, vrtnarje miramarškega gradu, babice, učiteljice in dva kateheta, se mi zdi neodpustljiva diskriminacija, če naš zgodovinar župnije čisto prezre. In seveda tudi imena dotičnih župnikov. Meni se zdijo vse cerkve tržaške okolice starejše od 70 let! In če zasluži polno izpisano ime kak lastnik oštarije, bi ga brezdvomno zaslužil tudi župnik. Seveda, danes so drugi časi in morda je naš zgodovinar bolj levo, morda celo brezversko usmerjen. V tem primeru je tako ignoriranje razumljivo, če že ne opravičljivo.

Glede krajevnih imen se ne spleča zgubljeni dosti besed. Saj so se naši bralci verjetno smejali že v začetku teh mojih opazk. Tržaška občinska uprava je pač tudi leta 1902 pisala imena naših vasi z italijanskim pravopisom. Iz moje mladosti pa se spominjam, da so Tržačani italijanske narodnosti še po prvi svetovni vojni govorili: Andemo a Trèbič, a Pàdrič (z naglasom na prvem zlogu). Prav tako še niso rekli Bagnoli della Rosandra temveč enostavno Boluns, ne Opicina temveč Opicina. Saj še tržaška ljudska poveljka pravi: »E anche el tram de Opicina...«. Pozivam našega zgodovinarja, naj zapeje, če more: »E anche el tram de Opicina«. Koristilo mu bo pri njegovih znanstvenih raziskavah.

Ne spuščam se v razlago izvora krajevnih imen, ker se na to ne spoznam. Zdi se mi pa, da je za krajevna imena merodajno tisto ime, ki ga uporabljajo prebivalci, ki tam prebivajo. Seveda obstajajo na jezikovnih mejah tudi krajevna imena v obeh jezikih. Napisati pa, da so Trebče, Bazovica, Bani, Lipica, itd. italijanska imena, je le nekoliko smešno.

U. V.

ZADNJE SLOVO OD JOSIPA KRAVOSA

Prejšnji četrtek je nenadno umrl na svojem domu pri Sv. Ivanu v Trstu znani in priljubljeni prosvetni delavec ter pisatelj Josip Kravos. Zadela ga je kap. V soboto so ga pokopali na katinarsko pokopališče, ker je v življenju večkrat izrazil željo, da bi bil rad pokopan na Katinari. Kako radi so ga imeli ljudje, je pokazal njegov pogreb. Zbrala se je množica ljudi s Tržaškega in tudi od drugod, da so ga pospremili na zadnji poti ali vsaj do svetoivanske cerkve, kjer so bili pogrebni obredi z mašo. Preden so ga odnesli iz domače hiše, so mu pevci prijatelji zapeli v slovo pesem o pomladi, ki se bo vrnila, pa prijatelja našla več ne bo. Mnogi so si pri tem utrnili solzo, saj je bil res mnogim prijatelj. Imel je rad ljudi in za vsakogar je imel vedno prijazno, razvedrilno, tolažljivo besedo.

Za Josipom Kravosom žalujemo kot za prijateljem, s katerim se je bilo vedno lepo in spodbudno pomeniti, vedno je bil poln življenjske vedrine in ljubeznivega humorja. Za njim žalujemo kot pisateljem, ki je šele v zadnjih letih krepko zagrabil za pero in nam lani podaril svojo knjigo »Kuštrava glava«. In za njim žalujemo kot človekom. Malo je tako poštenih in dobrih ljudi in tako zavednih Slovencev, ljudi, ki bi bili tako zvesti svojemu narodu tudi v hudih časih, kot je bil on, ki je dokazal to svojo zvestobo tudi s trpljenjem, kot je naglasil Stane Rastresen v svojem poslovilnem govoru pred domačo hišo. In ljubil in spoštoval je slovensko kulturo kot malokdo.

Naj v miru počiva, med nami pa ne bo nikoli pozabljen. Velikokrat se ga bomo spomnili. In vedno nam bo hudo, da ga ni več med nami, da je šel od nas veliko prezgodaj, komaj v starosti 62 let, še poln načrtov, življenjskega veselja in delovne vneme.

NAŠE SOŽALJE DRUŽINI KRAVOS

Družini pokojnega g. Josipa Kravosa izražata uredništvo in uprava ob hudi izgubi moža in očeta globoko sožalje.

DAROV IN PRISPEVKI

V počastitev spomina rajnega g. Josipa Kravosa darujeta Franc in Tinka Jeza za Dijaški dom v Trstu 5.000 lir.

Družina s Tržaškega na slovenski televiziji

V nedeljo popoldne je slovenska televizija v okviru oddaje »Obisk v nedeljo« pri kazala pogovor z družino Ota iz Boljunca, kot prvo iz zamejstva, ki je nastopila v nizu teh oddaj. Oddaja je zamišljena tako, da urednik povabi neko družino v studio ljubljanske televizije in se tam pogovori o vsakdanjih velikih in malih vprašanjih, ki tarejo njo in njihovo bližnjo okolico.

V nedeljski oddaji so nastopili stari oče Ota, ki je po poklicu kmetovalec, njegova žena, ki dela v pekarni, sin, ki prav tako služi vsakdanji kruh v pekarni, nevesta se je predstavila kot družinska mati, nečak pa je povedal, da obiskuje znanstveni licej v Trstu. Pogovor je vodil nekdanji dopisnik RTV Ljubljana v Trstu Igor Gruden in je gledalec v Sloveniji lahko spoznal, s kakšnimi težkimi narodnostnimi problemi se vsak dan in na vsakem koraku srečuje pripadnik slovenske narodnostne skupnosti v Italiji. Starejši pa so opisali tudi nekaj zanimivih drobecv iz

bližnje in daljne preteklosti, zlasti iz časa fašizma. Člani družine Ota so vsi aktivni v domačih prosvetnih in športnih društvih. Poudarili so predvsem ogromno spremembo, ki so jo pomenile za življenje tukajšnjih Slovencev obsežne razlastitve zemlje v dolinski občini in zato je mlajši Ota upravičeno pomnil, kako važna so slovenska društva, športna in prosvetna, za gojitev narodne zavesti in slovenskega okolja. Ob koncu vsake oddaje si gostje lahko izberejo kakšno skladbo, ki jim je še posebej pri srcu in Ota starejši, ki je do nedavnega pel v domačem prosvetnem zboru, si je zaželel pesem »Nocoj pa oh nocoj« skladatelja Frana Venturinija (domačina iz Boljunca) v izvedbi Slovenskega okteta.

Vsekakor zelo posrečena poteza vodstva ljubljanske televizije, v prihodnje pa bi želeli, da bi izbrali tudi kakšno družino iz ostalih predelov v Italiji, kjer tudi prebivajo Slovenci, n.pr. z Goriškega ali iz Beneške Slovenije.

Prva seja pod novim županom

V ponedeljek so se zbrali goriški občinski možje k prvi seji pod predstvom novega župana De Simoneja. Vsi so pričakovali, da bo seja precej burna, ker je bila na dnevnem redu tudi nezaupnica občinskemu odboru, ki jo je vložil liberalni zastopnik inž. Fornasir.

Župan pa jo je spretno obšel, ker interpellanta ni bilo na seji.

Bolj važna in stvarna je bila razprava o predlogu odbornika dr. Tommasicha, naj se na občini ustanovi poseben urad za razvejano socialno skrbstvo vseh občanov. Urad ali ustanova bo imela nalogo skrbeti za revne, brezposelne, za številne družine, za bolnike in starejše osebe na domovih, ki pa pogrešajo prave oskrbe, tudi če bivajo v lastnem stanovanju, a se prejšnja družina ne briga zanje. Urad bo poskrbel za tehnično izobrazbo posebnih socialnih in bolniških asistentov in asistentinj za take primere.

Izdelan je tudi proračun za to socialno skrbstvo, ki znaša 320 milijonov lir.

Peč **OBILO SREČE**

Tokrat moramo javiti vesel dogodek za našo vas. Prejšnjo soboto je namreč zapustil samski stan naš domačin Roman Čevdek.

Za svojo življenjsko družico si je izbral zavedno in delavno slovensko dekle iz Gorice, gospodično Marijo Žgavec.

Tudi naš Roman je požrtvovalen in zaveden prosvetni delavec. Že dolgo časa sodeluje pri pevskem zboru Rupa - Peč in tudi pri goriškem moškem zboru »Mirko Filej«.

Novemu paru voščijo prijatelji in znanci dosti sreče in veselja na novi življenjski poti.

AKADEMSKI KULTURNI VEČERI

Slovensko katoliško akademsko društvo v Gorici nadaljuje s svojimi kulturnimi večeri, čeprav v nekoliko drugačni obliki kot dosedaj. Za prejšnjo soboto je bil napovedan recitacijski večer gledališkega umetnika Staneta Raztresena, ki se pa zaradi raznih ovir ni vršil.

Včeraj zvečer pa je predaval na društvenem večeru šolski ravnatelj prof. Cremonesi o družbenem in evropskem poslanstvu oglejskega patriarhata.

Dr. Cremonesi se že vrsto let ukvarja s slovenskimi kulturnimi in literarnimi vprašanji.

KULTURNA PROSLAVA

V petek 21. aprila bo obhajalo Geografsko društvo Slovenije 50-letnico svojega delovanja. Osrednjo proslavo bo imelo v Viteški dvorani v ljubljanskih Križankah. O nastanku društva in o razvoju geografije v petdesetih letih bosta govorila znastvena svetnika dr. Bohinec in dr. Savnik ter član Akademije znanosti in umetnosti dr. Ilešič.

Odprta bo tudi zemljepisna razstava. Podelili bodo diplome častnim članom geografskega društva med katere je izvoljen tudi naš goriški rojak prof. dr. Rado Bednarik, ki je bil med ustanovitelji društva in je izdal tudi nekaj zemljepisnih del o naših krajih.

SMRT NAŠEGA ROJAKA

V nedeljo zjutraj je umrl v goriški bolnišnici naš rojak Lojze Komjanc. Ležal je že nekaj časa hudo bolan.

Pokojnik je izhajal iz tipične goriške

družine izvozničarjev zelenjave in sadja. Ta posel je tudi sam vodil do druge vojne.

V mladosti je živahno deloval v goriškem športnem in slovenskem prosvetnem življenju. Pozneje se je pridružil osvobodilnemu gibanju. Nemško sodišče ga je obsodilo na smrt. Bil je rešen, medtem ko so mu bombe ubile pod razvalinami domače hiše ženo in sina.

Pogreb je bil v ponedeljek popoldne na pokopališču v Pevmi. Naj po težkem življenju mirno počiva.

—o—

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU
V soboto, 22. t.m. ob 20.30 uri v župnijski dvorani
v ŠTEVERJANU

Jaka Štoka
TRIFE TIČKI
burka v dveh dejanjih

—o—

V četrtek 27. t.m. ob 20.30 v Prosvetni dvorani v
GORICI

Jaka Štoka
TRIFE TIČKI
(Burka v dveh dejanjih)

—o—

Oberdan Sallustro

je padel kot najnovejša, vsekakor pa ne prva in verjetno tudi ne zadnja žrtev osvobodilnega procesa v državi, v kateri se vedno bolj jasno javlja težnja k državljanski svobodi in k pravi demokraciji. Pri tem pa gre upoštevati, da do tega krvavega dogodka v Argentini ni prišlo slučajno, morda zato, ker bi kakšni zločinski tolpi moralno pokvarjenih banditov slučajno prišlo na misel, da bi na lahek način zaslužili nekaj milijonov dolarjev. Če nam je na tem, da bi skušali razumeti globlje vzroke, ki pogojujejo taka in podobna nasilja, moramo nastope Fidel Castra ali Allendeja, gverilske posege tupamarov, posamezne ugrabitve in tudi podobne usmrčitve, kot je bila Sallustrova, postaviti v njihov zgodovinski razvoj in v trenutno stanje tiste družbene stvarnosti.

Sele pri taki resni in odgovorni zgodovinski sodbi pridemo do spoznanja, da so naši odnosi do podobnih dogodkov v latinski Ameriki vse preveč površni in da vse prevečkrat delajo tamkajšnjim osvobodilnim gibanjem hudo krivico. In Sallustrov primer je v tem zelo značilen.

Prvo kar bi rad poudaril je, da je vsak umor ali uboj nasilno dejanje nad človekom in tedaj nesprejemljivo sredstvo v boju za pravičnejše medčloveške odnose. Drži pa tudi, da ne moremo in ne smemo vsa podobna nasilna dejanja enostavno enačiti med seboj. V vsakem primeru gre upoštevati vzroke, namene in zlasti okoliščine, v katerih se je določeno nasilje zgodilo. Saj je razumljivo, da ne moremo postaviti v isto vrsto roparja, ki strelja na ljudi pri napadu na banko, in kakega vrhovnega sodnika, ki obsoja na smrt družbi nevarnega zločinca. To samo kot primer. Zakaj Sallustrovo smrt moramo postavljati v vse širši politični okvir.

Države latinske Amerike preživljajo danes globoke pretrese in notranje krize političnega in ekonomskega značaja zlasti zaradi preteklega vpliva in odnosa evropskih konkvistatorjev in dandanes zaradi vse večje ekonomske prisotnosti velikih ameriških tru-

Zakaj se slovenski kmečki punti niso posrečili?

(Nadaljevanje s 3. strani)

boju, namesto da bi se lotili gverilskega vojskovanja. To je bil gotovo eden izmed vzrokov njihovega poraza, toda v kmetih je verjetno živela tradicija na odprte boje v nekdanjih časih, v katerih so ostali njihovi predniki mnogokrat zmagovavci, npr. v vojnah proti Obrom in Langobardom. O tem, da slovenski kmetje niso imeli navade, da bi se pred sovražnikom reševali v hribe in gozdove, pričča tudi prastara navada slovenskih taborov, ki dokazuje, da so počakali rajši močnejšega sovražnika za utrjenimi zidovi in tam sprejeli boj z njim. Poleg tega je puntarje najbrže tako prevzela politična zavest o pomenu njihovega boja, pa tudi množičnosti upora, da so hoteli izsiliti odločitev v odprtem boju, kot oblast v deželi, obvladovali so nekaj mest in mnogo gradov, celo cesar se je pogajal z njimi in plemiči so se jih bali ter bežali pred njihovo vojsko. To jih je prevzelo. Če bi se bili šli gverilsko vojskovanje, bi bili lahko boj nedvomno precej zavlekli in bi morda ne bili imeli tako hudih izgub. Toda s tem bi bili priznali, da niso konstituirana oblast in tudi ne prava vojska, ampak samo razpršena, nepomembna uporniška krdela. Tega pa niso hoteli, ne l. 1515, ne l. 1572-73 in tudi ne v drugih uporih, saj v slovenskih deželah je bilo toliko kmečkih uporov, kot v nobeni drugi evropski deželi.

Glavni vzrok porazov kmečkih puntarjev je bil v tem, da so bili njihovi upori preveč odraz tradicije, ki je segala daleč v preteklost, v čas zgodnjerednjeveškega pred-

fevdalnega svobodnjaštva — koseštva, iluzija, da se lahko vrne tista »zlata doba« slovenskih kmetov, legendarna »stara pravda« in da se lahko uresniči kraljestvo kralja Matjaža; hkrati pa so bili prezgodnji predhodniki socialnih bojev druge polovice 18. in 19. ter celo še tega stoletja. Boj za »kmečko državo« in »kmečko svobodo« je bil v 16. stoletju utopičen. Bil je občudovanja vreden, vendar nerealen, ker razmere še niso bile zrele za tak socialni preobrat, ki se je zdel celo ne ravno nazadnjaškim duhovom v tedanji Cerкви bogokleten, proti ustaljenemu redu, kot ga hoče Bog, kakor so mislili. Šele 200 let pozneje so se porodile ideje meščanske revolucije in še pozneje ideje »utopičnega« socializma.

Uporniški duh slovenskih kmetov pa se ni pomiril vse do sredine 19. stoletja, a morda je najti nov vzbuh te upornosti tudi v ljudskih taborih v drugi polovici preteklega stoletja, pa tudi v protiokupatorskem uporu in v partizanstvu med drugo svetovno vojno, saj je znano, da so se rekrutirali partizani na Slovenskem v začetku skoraj samo iz kmetov in študentov, a tudi ti zadnji so bili po večini doma s kmetov. Slovenska uporna kmečka kri je spriči novih krivic in novih zatiravcev spet zavrela in terjala orožje in boj. Kar fantastično se zdi, da se je slovenstvo vedno najbolj afirmiralo ravno v takih dozdevno brezupnih uporih proti nasilju in usodi, vstevši Trubarja in Prešerna.

Konec

E. Z.

(nadaljevanje na 7 strani)

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Premiera Jovanovičevih Playbojev

Pretekli teden je bila v Kulturnem domu zadnja premiera našega gledališča v letošnji sezoni. Za to priliko je hotelo gledališko umetniško vodstvo presenetiti tržaško občinstvo z novostjo, kakršne ni imela še nobena gledališka hiša v matični domovini — dalo je na spored commedia dell'arte. Menda se poskus ustvariti tako delo ni obnesel in je zato režiser sam napisal tekst s katerim je SG zaključilo sezono.

Ob ideji commedia dell'arte se utrjuje prepričanje, da v Trstu preradi lahko na želji po izrednosti. Zelo pogosto slišimo, da bomo videli v gledališču delo, ki je doseglo sijajen uspeh v Parizu, ali spet drugo, ki je imelo nekje v Ameriki prodoren uspeh in ga bo zdaj Trst prvič posredoval v slovenščini. Vendar se pri vsem tem zmeraj vračamo k izhodiščni točki, kako pojmuemo vlogo našega gledališča na tem ozemlju. Da mora biti kvalitetno, da mora predstavljati dostojno raven slovenske gledališke kulture, da ne smejo biti gledališka dela samo utilitarna, ljudska in podobna. Pri vsem tem pa pogosto pozabljamo na glavno: da je to gledališče gledališče Slovencev v zamejstvu in da ima prav zaradi tega posebno funkcijo, ki jo moramo postaviti ob vse tisto, kar smo prej rekli. In nikdar ne smemo pozabiti, da imamo eno samo gledališče, ki mora služiti vsem Slovincem, ne torej morda kakim sladokuscem, ali ljudem, ki iščejo eksperimentov v novem gledališču, enostavno zato, ker je eno samo. Kjer je gledaliških hiš več, si lahko privoščijo ena skupina eksperimentalnost, druga klasično, tretja nove in poskusne avtorje in podobno. Če pa je gledališče eno, in če želi to gledališče združevati čim več zamejskih Slovencev, jim dajati neko trdnost in vero vase, gojiti v njih nek zdrav življenjski okus, potem mora vsak nov poskus dobro pretehtati in repertoarno politiko dobro premisliti.

Dva zadnja spodrsrljaja sta za eno sezono preveč. Kajti poleg Verčeve Lune tudi zadnja premiera ni bila najbolje izbrana za redni repertoar.

Podružniški playboji ali rogonosci, ki jih je prvič prikazal v Trstu Dušan Jovanovič, so varietejska komedija, enotna v ritmu, sceni, besedi in pesmi, ubrana na enotno struno, živahna predstava, spominjajoča po lučih, glasbi, plesu in petju na kričečo cirkuško prireditev, predstavo kakršno bi šli gledat v kakšni nočni lokal kot nekaj enkratnega. Jovanovič je nasejal v tekst marsikaj, tudi dosti satire in kritike družbenih razmer, ki so jo razumeli in so uživali nad njo predvsem gostje iz Slovenije, dočim niso tako prizadeli tržaškega občinstva. Ob vrtoglavem tempu in živih spopadih marsikak gledalec pozabi, za kaj prav za prav gre, smeje se le sprotnemu dogajanju. In ko na koncu potegne črto, mora priti do zaključka, da je šlo pri vsem in v vsem izključno za seks. In potem se človek sprašuje, ali je res to edino in izključno gibalno življenje. Ali ni nič drugega, nobene naloge, nobene poslanstva, nobene odgovornosti v teh ljudeh, ki jih gledamo. In ali niso obsedeni in gnani samo po seksualnem nagonu. Morda je bila res taka povojna družba v Sloveniji, (zagovorniki pravijo namreč, da je to slika današnje družbe) čeprav je treba reči, da smo to družbo bolj cenili. In če je bila, komu zdaj takle prikaz služiti? Naši zabavi. In ali je to stvar gledališča, da nam to prikazuje? Človek ima vtis, da je pisal Jovanovič to komedijo brez sleherne odgovornosti. On je pisal, da se je pozabaval, in si dajal duška z zgovornostjo, ki ne spada niti v slabo gostilniško družbo. Vse je zreduciral na seksualistične domislice.

Vtis si imel, da si zašel v živalski vrt, kjer se živali parijo med seboj in zadovoljujejo svoje na-

gone in tešijo svoja seksualna nagnenja. Vendar samec in samica skrivata svoje parjenje drug pred drugim. In ko na koncu to odkrijejo, se v besu zapodijo drug v drugega in bi se najraje pogrizli.

Avtor je najbrže prepričan, da je opravil kar najbolje svojo umetniško nalogo.

Josip Vidmar je nekje zapisal na račun takega Jovanovičevega gledališča, kako je nastal ta prikaz družbe kot reakcija na nekdanjo puritansko ameriško družbo, vendar se tudi Vidmarju zdi, da ne spada vse to na oder in da so ti primeri v literaturi in gledališču sramotni za nas.

Ob vsem tem je seveda odveč govoriti o kaki finesi govorice, o prečiščenem izrazu, saj bi bila taka govorica v nasprotju z vulgarnostjo, ki smo jo omenili.

Če gledamo z velikim razumevanjem na predstavo in če naj nas ne motijo pretipavanja in otipavanja, živalski in seksualni popadki, se pa le zde nekateri prizori prevulgarni: tako na primer stokanje Pandolfa in cviljenje Colombine — menda v drugem dejanju. Prevulgarno je in nič duhovito, preračunano na preveč cenjen učinek. Zelo vulgarno se dalje zdi prenašanje ženskega prerila v kovčkih in prenašanje rjuh po prizorišču in potem raztresanje vsega tega po odru. Stvar okusa, a tudi to je zelo cenjen učinek. In enako neokusno je ponujanje in zvijanje Franceschine na postelji in ponujanje lastnega telesa Oktavu — svojemu sinu. Če je že davno zavržla preteklost zaničevane nezakonske matere, jo zdaj Jovanovič prikazuje na način, ki je žaljiv in nedostojen in na drugačen način smeši prav tako nezakonsko mater. To je nekaj najbolj grobih prizorov, od katerih se v svoji zgodovini tržaško gledališče še ni povzpelo in ni bilo niti zdaj potrebno, da se je.

Kot smo že rekli, je delo zrežiral Dušan Jovanovič sam. Priznamo pa mu izreden smisel za ubranost predstave. Ves igralski zbor je razgibal in ga vklenil v živo kolektivno igranje, tako, da je domalega vsa predsaava živela. Sceno in kostume je zamislil Sergio D'Osma, da so se ujemale s celotno zamisljivo. Ustvaril je trodelen oder sestavljen s cevmi, a je vse tri dele funkcionalno povezal in mu dal tudi estetsko podobo. Prav tako je glasba Alek-

sandra Vodopivca razgibavala dejanje in dajala predstavi pravo vzdušje.

Med igravci je posebno izstopal Pandolfo Antona Petjeja s svojo drznostjo in Colombina Lidije Kozlovičeve s svojo naravnostjo. Pa tudi ves ostali ansambel je skoro v vseh scenah izpolnil svojo vlogo, čeprav je morda tu pa tam nihal med pretiranim poudarkom in realističnim izrazom. Vsak je ustvaril odgovarjajočo postavlo. Bogdana Bratuževa je igrala sproščeno Lucindo, Joško Lukeš kar razgibanega Ubalda, Mira Sarđočeva poudarjeno Ardelijo, Stane Starešinič razvratnega Valerija, Livi Bogatec malce zadržanega Stoppina, Silvij Kobal komično posrečenega Oktava, Zlata Rodoškova mater Franceschino in Alojzij Milič posrečeno nerodnega Cola. Uspeli so zlasti zaključni prizori s skupnim petjem pa tudi razgibane scene, ki so se v tempu prelivalo druga v drugo.

Pri vsem dobrem igranju se zdi na koncu škoda, da je bilo vse to pomešano s toliko vulgarnostjo in s takimi primitivnimi gibali in da je ostala vsa predstava tako nizka v izpovedi in je bila takorekoč sama sebi namen — iskanje smeha za vsako, a zelo nizko ceno.

J. P.

—o—

GLASBENA MATICA — TRST

Koncertna sezona 1971-1972

Deveti abonmajski koncert

V soboto 22. aprila ob 21. uri v Kulturnem domu v Trstu

AKADEMSKI PEVSKI ZBOR
BRANKO KRSMANOVIC
IZ BEOGRADA

Dirigent: BOGDAN BABIĆ

—o—

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU
KULTURNI DOM

V nedeljo, 23. t.m. ob 16. uri (Abonma red F - okoliški)

v torek, 25. t.m. ob 16. uri

Dušan Jovanovič

ŽIVLJENJE PODEŽELSKIH PLEJBOJEV PO
DRUGI SVETOVNI VOJNI ALI TRIJE
ROGONOSCI
(po commedia dell'arte)

Scena in kostumi:

Scena in kostumi SERGIO D'OSMO

Glasba: ALEKSANDER VODOPIVEC

Režija: DUŠAN JOVANOVIČ

Prijetno srečanje v Tržaški knjigarni

Prejšnji petek (14. aprila) popoldne je bilo v Tržaški knjigarni ob prisotnosti številnega občinstva predstavitevno srečanje z Ireno Žerjal ob izidu njene nove pesniške zbirke, ki nosi naslov »Topli gozdovi«. Zbirko je izdalo Založništvo tržaškega tiska in je avtorica z njo že drugič vidneje posegla v tukajšnje literarno okolje. Prva zbirka »Goreče oljke« je izšla pred nekaj leti, Irena Žerjal pa je poleg tega svoječasnno objavljala v reviji »Zaliv« roman »Tragedijica na Grobljah«.

Pesnico, ki je doma iz Ricmanj in je študirala na ljubljanski univerzi, sedaj pa poučuje na slovenskem učiteljski v Trstu, je predstavila prof. Zora Tavčar - Rebula. Poudarila je, kako močno je na njeno poezijo v vsebinskem, idejnem in formalnem pogledu vplivala slovenska avantgarda, zlasti tista, ki se je v prejšnjem desetletju zbirala okrog revije »Perspektive« (sodelavka le-te je bila tudi Irena Žerjal), vendar je v primerjavi z njimi nekoliko bolj umirjena in ne zapada v take skrajnosti, ko je težko govoriti o katerikoli miselnih povezavah, marveč gre samo še za igranje z besedami in črkami. Za popolnejše razumevanje njene poezije pa

ne moremo mimo tržaškega miljeja, ki se kaže v značilni razpetosti med dejanskostjo vasi in velenosti, v tem pa je tudi različna od sicer sorodne Milene Merlak - Detela, ki se je popolnoma vključila v velikomestni ambient in pretrgala vsakršen stik z naravo. V pesmih Irene Žerjal je opazen tudi vpliv ruske avantgardne poezije medvojnega obdobja, ki jo je pesnica spoznala ob študiju ruskega jezika.

Po uvodnem razmišljanju sta prof. Rebulova in Irena Žerjal prebrali nekaj pesmi iz zbirke, nato pa je pesnica odgovarjala na vprašanja gostov. Pogovor se je sukal zlasti okrog zanimivega vprašanja sedanje slovenske poezije, ki je po njenem mnenju povsem samosvoji pojav in se bistveno razlikuje od ostale evropske poezije: je močno miselna, intelektualistična, pesnik predvsem išče svoj odnos do sveta, odgovor na bivanje.

V kratkem času se je torej literarna ustvarjalnost v zamejstvu obogatila kar za tri pesniške zbirke: poleg najnovejše »Topli gozdovi« moramo omeniti še »Pesniški list« Aceta Mermolje in zbirko »Amfora časa« Borisa Pangerca iz Doline. M. V.

TEDENSKI PREGLED DOMAČEGA ŠPORTA

Sokolice iz dneva v dan zrelejšje

ODBOJKA

MEDDEŽELNI MLADINSKI ŽENSKI
FINALE V FERRARI

Dekleta nabrežinskega Sokola so se v soboto in nedeljo udeležila meddeželnega mladinskega finala. Skupno z našimi predstavnicami so se za vstop v državni finale potegovale še naslednje ekipe: Bartoli La Torre iz Reggio Emilie, Vignoni iz Gottolenga, Monselice iz istoimenskega mesta ter Bolzano. Naloga naših predstavnic je bila izredno težka, saj je ekipa Bartoli zasedla drugo mesto v A ligi (v standarnem moštvu igrajo tri mladinke).

Sodobno kmetijstvo

Priraja mesa

Zelo pomembna pasemska lastnost sivo-rjave pasme za prirajo mesa je teža in vitalnost telet ob telitvi. Po podatkih, ki veljajo za slovenske razmere, znaša povprečna rojstna teža bikcev od druge telitve dalje 43 kg, teličk pa 41,3 kg. Pri privesnicah so rojstne teže znatno nižje, in sicer pri bikcih 38,6 in teličkah 36,8 kg. Rojstna teža je razmeroma močno genetsko zaznavna, t.j. določena. Nihanje gre do 4-5 kg, kar pomeni, da je možno s selekcijo še vplivati na višjo ali nižjo rojstno težo. Ob rojstvu težja teleta tudi v dobi pitanja bolje priraščajo. Vendar ni dobro rojstno težo čezmerno povečati. Sposobnost rasti je precej izenačena.

Zelo pomembno merilo proizvodne sposobnosti pa je priraščanje teže mladih govedi v posameznih obdobjih. Priraščanje na teži je dedno srednje močno zaznavno. Priraščanje teže je zlasti v obdobju najbolj intenzivne rasti močno odvisno od ravni, kvalitete prehrane. Intenzivneje krmljene živali hitreje rastejo in tudi hitreje odraščajo ter dozorjajo.

Najvišji prirastek imajo živali, ko so stare približno 9 mesecev. Nato se dnevni prirastki postopoma zmanjšujejo, dokler živali dokončno ne dosežejo odrasle teže. Genetska zmogljivost priraščanja na teži — in to je dobro vedeti — je navadno veliko večja, kot je njeno dejansko priraščanje v proizvodnih razmerah, ki glede prehrane navadno ne ustrezajo vsem zahtevam za največji prirast. Tudi v prehrani živali velja zakon minimuma, ki pravi, da je rast odvisna od tiste snovi, ki je je najmanj. Znanost sicer ni o tem še vsega odkrila. Zanimivo je spoznati, da je priraščanje teže odvisno tudi od velikosti odrasle živali.

Tudi klavne lastnosti spitanih živali so velikega pomena za oceno proizvodne zmogljivosti neke pasme za prirajo mesa. Klavne lastnosti so močnejše dedno zasnovane od vseh drugih proizvodnih lastnosti. Zaradi visokega dednega deleža lahko klavne lastnosti s selekcijo še hitreje zboljšujejo kot pitovne lastnosti.

Ob pravilni rejski politiki, ki naj bi novim potrebam proizvodnje dajala večji podatek npr. z uvozom kakovostnih bikov, ki so bili progenotestirani na mlečnost in na prirajo mesa, bo tudi naše govedo prišlo do tistih pitovnih in klavnih lastnosti, za katere ima sicer vse pogoje.

Konec

Vignoni pa je zasedel tretje mesto v B ligi s praktično celo mladinsko ekipo. V soboto so se naša dekleta srečala v prvi tekmi s predstavnicami Emilie - Romagne in po zagriznem boju ter tehnično lepi tekmi zgubile z 2:0 (2,15). V naslednji tekmi so odpravile Bolzano prav tako z 2:0 (6,13). Isti večer je še Vignoni odpravil Bartoli in si tako že zagotovil prvo mesto na lestvici. Jasno je, da so bele igralce v nedeljo nekoliko dekoncentrirano, saj so se zavedale, da jim je prvo mesto že nedosegljivo. Tako so torej gladko zgubile proti Vignoniju z 2:0 (5,1). Preostajala je še tekma z Monselice, ki je odločala o osvojitvi tretjega mesta. Pertotove varovanke so v tej tekmi, kljub neizredni tehnični igri, dokazale veliko žilavost, saj so osvojile točki z nenavadnim izidom 2:0 (18,14). To je zelo razveseljivo; mlade Kraševke so pokazale res trdno voljo do zmage in so vzdržale prav do konca, kar se po navadi ne zgodi. To še enkrat dokazuje, da so Škerkova in ostale iz dneva v dan zrelejšje in da si bodo že v bližnji bodočnosti nabrale dovolj izkušenj za naslednja prvenstva. Ne zdi se nam upravičen pesimizem dopisnika nekega dnevnika, ki je po našem mnenju zahteval nekoliko preveč od ekipe, katero sestavlja polovica igralk, ki se z odbojko ukvarjajo le dobro leto. Čeprav smo na tistem upali, da nam bodo naše predstavnice pripravile še kako presenečenje, moramo objektivno priznati, da so letos dosegle največji uspeh, odkar Sokol sploh obstoja in zato je prav, da jim iskreno čestitamo in želimo, da bi nadaljevale po začrtani poti.

Dekleta položila orožje

Ženska C liga

PAV DORMISCH - SLOGA 3:1

Dekleta zgornjega Krasa so spet položila orožje. Res škoda, da ta ekipa, ki je v začetku tako dobro obetala in ki razpolaga s kakovostnimi igralkami, zbira poraz za porazom. Čeprav zasedajo furlansko predstavnice mesto pod samim vrhom lestvice, so naše igralko — zlasti v drugem nizu — dokazale da so jim povsem enakovredne, če ne celo boljše.

Oberdan Sallustro

(Nadaljevanje s 5. strani)

stov, ki pa zaradi svojega monopolističnega in ekskluzivističnega nastopa hudo kompromitirajo normalen razvoj posameznih državnih ekonomij. Pomislimo le na enega zadnjih ekonomskih škandalov ameriške družbe I. T. T. v Čilu. Pozabiti pa tudi ne smemo, da se vsi ti ameriški ekonomski monstrumi poslužujejo svoje državne obveščevalne službe, ki tudi nosi svoj doberšen del krivde, da se države latinske Amerike ne morejo svobodno razvijati. Argentina je med temi državami imela v preteklosti še najbolj razburkano politično pot. Trenutno je na oblasti skupina generalov, ki vodi značilno politiko nategovanja in popuščanja, to seveda le zato, da se po stari obliki diktatorskih režimov ohrani. Ameriškemu velekapitalu in svojim kapitalističnim družbam pa pušča prosto pot v izrabljanju delavne sile in proizvodjalnih sredstev.

V takem političnem in socialnem vzdušju razumljivo prihaja do globokega nezadovoljstva državljanov, od katerih so se odločnejši (kot se to vedno dogaja) povežali v ljudsko podatno osvobodilno gibanje. Razumljivo je, da ima tako gibanje zelo omejeno delavno področje in se zato omejuje na akcije mestne gverile. In taka akcija je bila tudi ugrabitev ravnatelja argentinske Fiat-Concord.

Na žalost pa so v ključnih trenutkih popustile in to so seveda nasprotnice izkoristile. Najzanimivejši je bil zadnji set, v katerem so Slogašice stalno vodile in to kar z 10:3, domačinke pa so se zbrale in z izrednim finišem dohitele in prehitile Tržančanke.

Zmagovita pot se nadaljuje

Moško prvenstvo I. divizije

REANESE (Videm) - DOM (Gorica) 0:3

Zmagovita pot Domovcev se nadaljuje. V nedeljo so odpravili z veliko lahkoto šibko ekipo Reanese, čeprav niso Goričani pokazali izredne igre, saj je trener vključil izmenoma v ekipo prav vse, tudi rezervne igralce. Videmčani so se gostom upirali le v drugem setu, ko so slovenski predstavniki nekoliko popustili. Pravočasno pa so se zdramili in od rezultata 11:1, v korist domačinov, prišli na 12:12. Prav v tem delu so naši fantje dokazali, česa so zmožni in prepričani smo, da se bodo do konca še zelo dobro uveljavili.

Bo obljava izpolnjena?

TORRIANA - SLOGA 1:3

Neubauerjevi fantje so v Gradiški odpravili še solidno ekipo Torriane in s to zmago dokazali, da mislijo izpeljati oblubo, ki so jo bili dali v začetku povratnega dela prvenstva, da ne bodo zgubili nobene tekme več. Igra je bila zanimiva, saj je Torriana ekipa s precejšnjo izkušnostjo: naši predstavniki pa iz tekme v tekme kažejo večjo vigranost in danes lahko le obžalujemo, da niso začeli s pripravami nekoliko pred prvenstvom, da jim ne bi bilo treba zapraviti po nepotrebnem toliko točk v prvem delu prvenstva. V prihodnjem kolu bo v tej ligi na vrsti derby med Domom in Slogo in zanimivo bo prisostvovati srečanju, ki bo brez dvoma na dostojni tehnični ravni.

Ostali izidi:

ŽENSKA ZAČETNIŠKA LIGA:

Kontovel - UGSS «B» 3:1

Sloga - Breg A 1:3

UGSS «A» - Breg B 2:3

Bor - FARIT 3:0

ketna

Mislím, da so argentinski gverilci s to akcijo hoteli: 1. opozoriti svetovno javno mnenje na grobe krivice, ki se godijo argentinskemu ljudstvu; 2. vplivati na notranje javno mnenje in ustrahovati predstavnike kapitalističnih družb; 3. dobiti nekaj milijonov lir za potrebe svoje gverile in za pomoč socialno najbolj prizadetim (kot so to sami izjavili) in 4. doseči osvoboditev večjega števila političnih pripornikov.

Medtem ko je bila družba Fiat-Concord pripravljena na razgovor z gverilci, so argentinski vojaški diktatorji odločno odklonili kakršenkoli stik z ugrabitelji in celo prepovedali avtomobilski družbi kakršnekoli razgovore.

Jasno je, da v taki situaciji gverilci niso mogli odstopiti od svojih zahtev in torej niso mogli izpustiti ujetega Sallustro. Razvoj dogodkov jih je prisilil v nasilno dejanje, s čimer so verjetno hoteli dokazati, da njihov boj mora iti do konca ali pa nima smisla.

i.t.

V zvezi z umorom Oberdana Sallustro objavljamo prispevek našega sodelavca i.t., ki osvetljuje ta tragični dogodek s stališča kratke analize družbenih in socialnih razmer v latinski Ameriki. Gre za kočljivo vprašanje, ki ga seveda ni mogoče izrpati v okviru naših možnosti. Mislím, da je bil avtorjev namen predvsem opozoriti na zapletenost južnoameriške problematike in k razmišljanju tudi s strani javnosti.

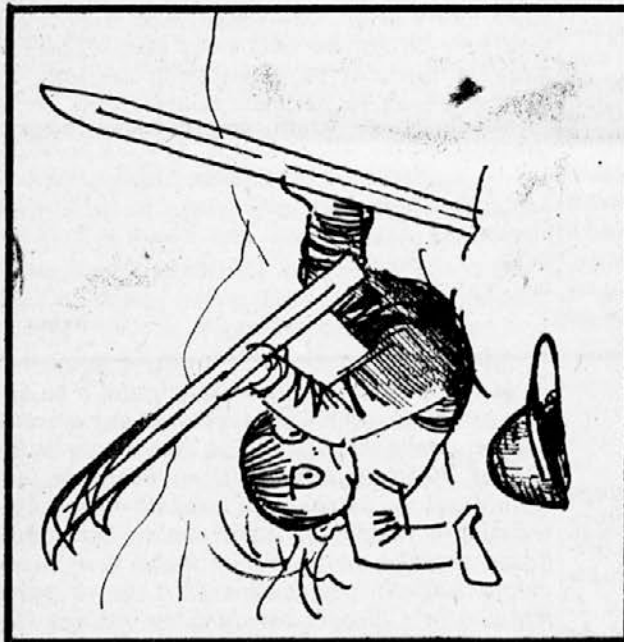
(Ur.)

REPEK

Piše: P. Kovač - Riše: Melita Vovk

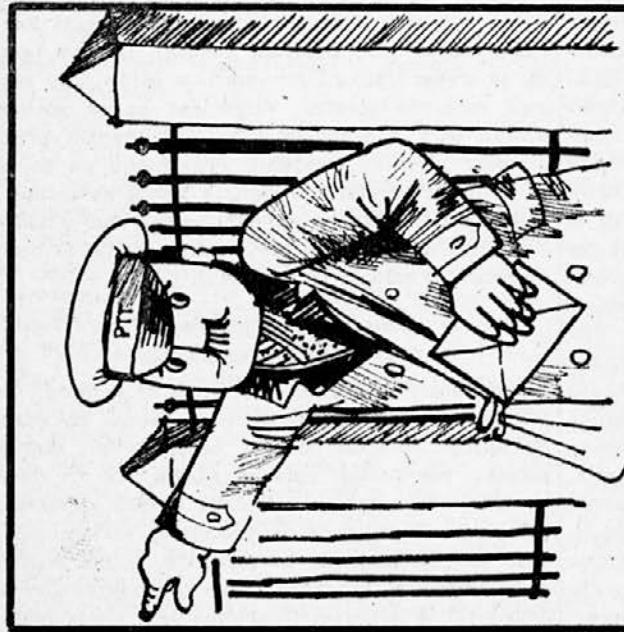

27. Sedaj je bil Peter vesel, da se ne hodi v šolo, kajti ves ljubi dan se je lahko smučal. Starejši fantje so stekali sneg v skakalnico. Na tej skakalnici je Peter vse do poldne samostojno gospodaril. Starejši fantje so bili v šoli, Urška pa sama s Petrom ni smela na ulico. Samo Repek je hodil s Petrom. Stal je ob cesti in občudoval Petra, ki se je vztrajno kot kepa valil po pobočju navzdol.

Peter je v tem času sklenil, da bo postal tekmovalac Plavnice. Zato je vztrajno lezel na vrh skakalnice, tam je zaklical:

»Skače Jiri Raška, pozor, pozor!« Stegnil je roke in zasikal »Ssss«, potem pa se je spustil po strmini navzdol. Po navadi se je zvalil čez snežno stopnico, toda v naslednjem trenutku je spet ves bel lezel proti vrhu.

Bil je tako zaverovan v svoje opravke, da ni videl ne levo ne desno.

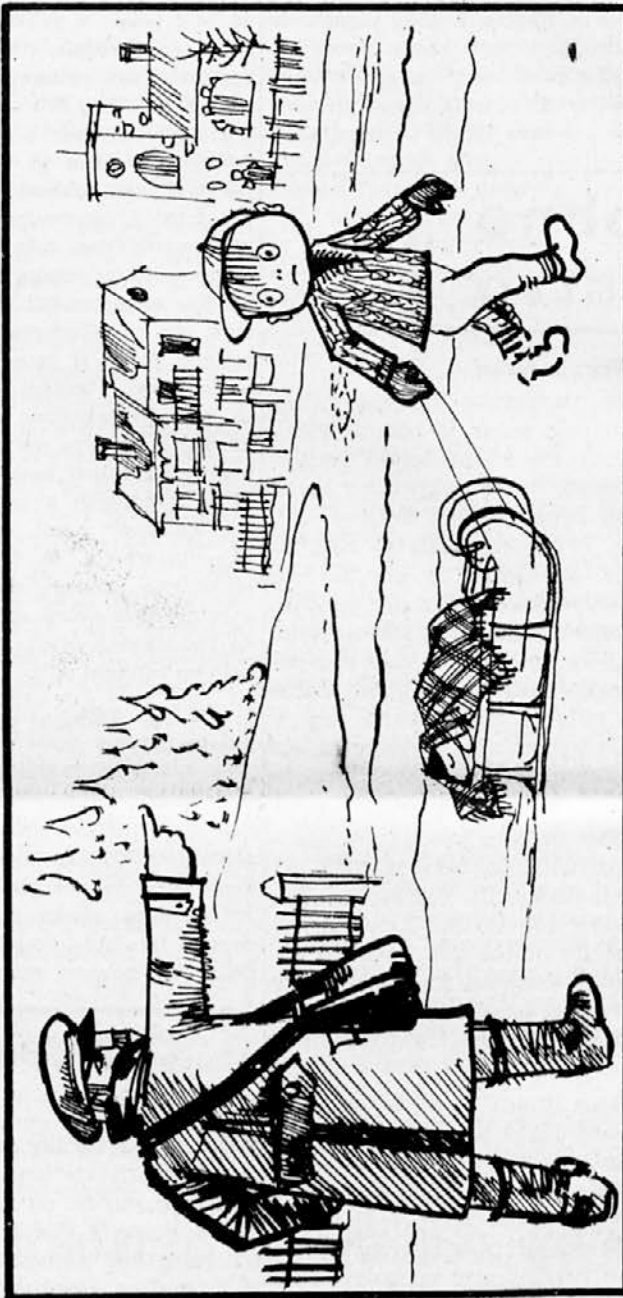
Enkrat je opazil, da je pod klancem močno zavrl avtomobil, toda ker je takoj odpehnil dalje, ni bil več pozoren. Čez nekaj časa je prišel mimo Urškin prijatelj

»Hej, Peter!« je poklical. »Kaj ne leži tamle tvoj kuček?«

28. Peter se je spustil po bregu navzdol do pismonoše. Res, v jarku je ležal njegov Repek. Peter se od groze in žalosti še premakniti ni mogel. Pismonoša se je prijazno sklonil in dvignil Repka.

Repek je samo tiho zacvilil
»Se je živ.« je rekel poštar. »Hitro ga nes! k živinozdravniku, ta mu bo pomagal.«

Peter si je molče odpel smuči, vzel Repka v naročje in ga odnesel domov. Doma pa ni bilo nikogar. Mama in Urška sta najbrž odšli v trgovino. Peter je obupan stal pred zaklenjenimi vrati, ko je spet prišel mimo pismonoša.

To je bil res prijazen človek. Pomagal in svetoval je Petru. Garaža ni bila zaklenjena in tako sta lahko iz nje potegnili Urškine sanke. Naložila sta Repka nanje

in ga toplo odela s krpami, ki sta jih tudi našla v garaži. Potem je poštar pokazal Petru pot, ki pelje v bolnico za živali. Celo spremlil ga je do dolge, ravne ceste, kjer so na obeh straneh rasli topoli.

»Tule pojdi venomer naravnost, dokler ne prideš do velike hiše,« je dejal pismonoša. »Pa srečno, Peter!« In Peter je odvitkeel sani po dolgi cesti.